12 Ιουνίου 2026

Αλλαγή της Ιεράς Επιστασίας στο Άγιον Όρος

/ Γενικά Θέματα / Ειδήσεις και Ανακοινώσεις / Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου

Την Κυριακή 14 Ιουνίου 2026 θα πραγματοποιηθεί στις Καρυές του Αγίου Όρους η τελετή αλλαγής της Ιεράς Επιστασίας. Σύμφωνα με τα θέσμια του Αγίου Όρους κάθε χρόνο την 1η Ιουνίου με το παλαιό ημερολόγιο (14 Ιουνίου με το νέο) πραγματοποιείται η καθιερωμένη τελετή Εγκαθίδρυσης της Ιεράς Επιστασίας.
Την Αγιολαυρίτικη Επιστασία αναμένεται να διαδεχθεί η Βατοπαιδινή. Η Επιστασία είναι το εκτελεστικό όργανο των αποφάσεων της Κοινότητας και κατά δεύτερον ασκεί τα λεγόμενα δημαρχιακά καθήκοντα. Επίσης, είναι αυτή που έρχεται σε άμεση επαφή με τα όργανα του κράτους , τις υπηρεσίες του κράτους, ενώ καταρτίζει και την Ημερήσια Διάταξη κάθε σύναξης της Ιεράς Κοινότητος.

Οι τετράδες
Οι είκοσι Ιερές Μονές του Αγίου Όρους διαιρούνται σε πέντε τετράδες, καθεμιά από τις οποίες ασκεί ανά πενταετία για ένα έτος (από 1 Ιουνίου έως 31 Μαΐου του επομένου) την Ιερά Επιστασία.

Οι μονές κάθε τετράδας αποστέλλουν κατ’ έτος από ένα πρόσωπο με τα προσόντα που καθορίζονται και για τους αντιπροσώπους των μονών στην Ιερά Κοινότητα. Οι τετράδες είναι οι εξής:

Α΄ Τετράδα: Μεγίστης Λαύρας, Δοχειαρίου, Ξενοφώντος, Εσφιγμένου

Β΄ Τετράδα: Βατοπαιδίου, Κουτλουμουσίου, Καρακάλλου, Σταυρονικήτα

Γ΄ Τετράδα: Ιβήρων, Παντοκράτορος, Φιλοθέου, Σίμωνος Πέτρας

Δ΄ Τετράδα: Χιλανδαρίου, Ξηροποτάμου, Αγίου Παύλου, Γρηγορίου

Ε΄ Τετράδα: Διονυσίου, Ζωγράφου, Αγίου Παντελεήμονος, Κωνσταμονίτου

Το Τυπικό Εγκαθίδρυσης της Ιεράς Επιστασίας
Γίνεται σύναξη της Ιεράς Κοινότητας και ακολουθεί μικρή τελετή, όπου παρίσταται ο Πρωτεπιστάτης αλλά και αυτός που θα αναλάβει Πρωτεπιστάτης. Ακολούθως διαβάζονται τα τέσσερα γράμματα των Μονών που θα αναλάβουν την Επιστασία.

Τα συγκεκριμένα γράμματα αναφέρουν τα πρόσωπα τα οποία οι Μονές, ορίζουν ότι θα αποτελούν την Επιστασία. Οι Ιερές Μονές μάλιστα όταν ο Πρωτοεπιστάτης είναι δικός τους, τότε έχουν άλλον εκπρόσωπο στη Σύναξη καθώς δεν μπορεί ο Πρωτεπιστάτης να είναι και εκπρόσωπος.

Αφού διαβαστούν τα γράμματα, τα οποία ονομάζονται διοριστήρια, ακολούθως εγείρονται οι ευρισκόμενοι επιστάτες και ο Πρωτεπιστάτης ενώπιον της Συνάξεως και εκεί ο δεύτερος αναφέρει το μήνυμα εκ μέρους της Επιστασίας με το οποίο ευχαριστεί συνήθως τους αντιπροσώπους για τη συνεργασία που είχαν καθ ‘όλη τη διάρκεια του χρόνου και ζητούν συγχώρεση για τυχόν παραλείψεις .

Στη συνέχεια ο Πρωτεπιστάτης αφήνει την ράβδο επάνω στο γραφείο μαζί με τους χρυσούς σταυρούς που φοράει και τα τέσσερα μέρη της σφραγίδας. Ένα για κάθε επιστάτη. Την μεν ράβδο την παραλαμβάνει ο πρώτος στη τάξη που είναι ο αντιπρόσωπος της Μεγίστης Λαύρας, τον έναν σταυρό από τους τρεις τον παίρνει ο αντιπρόσωπος της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου μαζί με ένα μέρος της σφραγίδας. Τον δεύτερο τον παίρνει ο εκπρόσωπος της Ιεράς Μονής Ιβήρων και τον τρίτο ο εκπρόσωπος της Ιεράς Μονής Χιλανδαρίου. Η σειρά αυτή ορίζεται με βάση την ιεραρχική τάξη των Ιερών Μονών του Αγίου Όρους.

Ακολουθεί η κάθοδος όλων μαζί στο ναό του Πρωτάτου. Χτυπούν χαρμόσυνα οι καμπάνες, ψάλλεται το Άξιον Εστί και εισέρχονται στον Ναό. Εκεί η μεν

απερχόμενη Επιστασία βάζει μετάνοια στην εικόνα της Παναγίας και στη συνέχεια βάζουν μετάνοια στο μέσον του Ναού για να ζητήσουν συγχώρεση για τα λάθη τους και επιστρέφουν στη θέση τους.

Ύστερα μπροστά από τον πολυέλαιο παρατάσσονται οι τέσσερις που θα αναλάβουν την Επιστασία. Απέναντι από αυτούς παρατάσσονται οι εκπρόσωποι των τεσσάρων Μονών (Μεγίστης Λαύρας, Βατοπαιδίου, Ιβήρων και Χιλανδαρίου) τους παραδίδουν την ράβδο και τους σταυρούς και τα κομμάτια της σφραγίδας. Ακολούθως ψάλλονται ορισμένα απολυτίκια από τους ψάλτες και αμέσως μετά μιλάει ο πρώτος στην τάξη αντιπρόσωπος της Μεγίστης Λαύρας όπου απευθύνει σύντομη ομιλία προς τα νέα μέλη της Επιστασίας υπενθυμίζοντας τους ποια είναι τα καθήκοντα τους και δίνει τη ράβδο στο νέο Πρωτεπιστάτη.

Αυτή είναι η διαδικασία με την οποία γίνεται η εγκαθίδρυση και τη συνέχεια παραδίδονται τα τέσσερα κομμάτια της σφραγίδας και οι σταυροί. Από την ώρα εκείνη έχει αναλάβει η νέα Επιστασία.

Γίνεται απόλυση στο Ναό και ακολούθως πραγματοποιείται φωτογράφιση στις σκάλες μπροστά από την αίθουσα συνεδριάσεων. Στη συνέχεια ανέρχονται στην αίθουσα όπου ανταλλάσσονται ευχές με τους επισήμους που παραβρίσκονται στην τελετή.

Μετά την αποχώρηση των επισήμων παραμένουν στην αίθουσα μόνο τα μέλη της Ιεράς Κοινότητας και στην πρώτη συνεδρίαση που πραγματοποιείται, μοιράζονται τα διακονήματα όπως για παράδειγμα ποιοι θα είναι οι διακονητές στο ναό του Πρωτάτου, όπως οι ψάλτες, οι εφημέριοι αλλά μοιράζονται και τα διακονήματα που αφορούν την Ιερά Κοινότητα.

Στην ουσία ορίζονται τα διακονήματα των σερντάρηδων. Επίσης στην πρώτη σύναξη ορίζονται και οι γραμματείς. Μετά από αυτό κατευθύνονται στην τράπεζα και αφού αυτή ολοκληρωθεί επιστρέφουν η παλαιά και η νέα Επιστασία στην αίθουσα συνεδριάσεων όπου υπογράφεται το πρωτόκολλο παραλαβής και παράδοσης .